

Hormonen of demonen?

Helaas weet een gemiddelde hondenbezitter de weg naar de gedragstherapeut nog onvoldoende te vinden. Bij gedragsproblemen wordt vaak advies ingewonnen bij de plaatselijke hondentrainer. Er wordt dan meestal gekeken naar hoe het probleem weg te trainen en niet naar de reden waarom de hond bepaald gedrag laat zien. Trainers zijn daar ook niet voor opgeleid. Een gedragstherapeut gaat onderzoeken waarom de hond bepaald gedrag vertoont. Dit is dan ook een essentieel verschil tussen een hondeninstructeur en een hondengedragstherapeut. En juist dat recherchewerk in het zoeken naar onderliggende oorzaken maakt het vak van gedragstherapeut elke keer weer boeiend.

Sen bewaakt de overgang tussen de kamer en de werkkamer waar haar 'nestplek' stond.

Van hondengedragstherapeuten wordt vaak gedacht dat zij de meest gemakkelijke en best opgevoede honden hebben. Maar dat is niet altijd zo. Soms worden ze aangetrokken tot het nemen van uitdagende rassen of krijgen ze een hond op hun pad die, in mijn geval, mijn hondenego eens even flink aan het rammelen heeft gebracht. Dit is mijn verhaal rondom mijn eigen honden.

Benarde situatie

Mijn 'gezin' bestaat uit een Australian Shepherd (Aussie) Sen van zes jaar en drie Markiesjes van zes, tien en twaalf jaar (Guusje, Daantje en Sil). Mijn Chihuahua Switch heeft onlangs zijn aardse bestaan na ruim vijftien mooie jaren verlaten. In juni 2022 zat ik met de honden op de grond. Er lagen wat speeltjes en een van mijn Markiesjes en mijn Aussie Sen waren samen wat aan het spelen. Het ging er allemaal gemoedelijk aan toe. Op dat moment besloot mijn Chihuahua Switch van de bank af te springen om op de andere bank te springen. Maar hij sprong mis en belandde tussen het spelende tweetal. Sen greep hem meteen vast, maar nog voordat ze iets kon doen, zoals doorbijten of schudden, had ik haar al vast en wierp ik haar een meter verder. Zo redde ik Switch uit zijn benarde situatie. Er was vooral veel schrik, maar gelukkig geen schade. Deze scène heb ik wel duizend keer door mijn hoofd laten gaan. Was Switch zijn plotselinge aanwezigheid door de opwindning van het spel de trigger? Of was het zijn opvallend stijve loopje (door artrose) een trigger? De echte vinger kon ik er niet op leggen. In de maanden daarna bleef ik erg alert op de dynamiek in de groep, maar het leek erop dat het een eenmalig incident was geweest. Totdat er op eerste kerstdag 2022 iets soortgelijks gebeurde. Een van de Markiesjes

Beschreven therapie is uitgevoerd door een gecertificeerde kynologisch gedragstherapeut (KGT), lid van de NVGH (Nederlandse Vereniging van Gedragstherapeuten voor Honden). De KGT heeft hiervoor een meerjarige opleiding gevolgd en moet - om lid te zijn van deze beroepsvereniging - jaarlijks bijscholingen volgen. Therapieën en trainingen zijn altijd gebaseerd op een uitgebreide anamnese aan de hand van een vragenlijst en gesprek(ken) met de eigenaar. Geen situatie is hetzelfde en geen hond is hetzelfde. De hier beschreven therapie kan dus niet zomaar op andere situaties toegepast worden.

Sen bij de osteopaat.

kwam vanuit de tuin binnengelopen en werd uit het niets door Sen gegrepen. Gelukkig stond ik er weer vlakbij, kon ik weer meteen ingrijpen en was er wederom geen schade, maar de krassen op onze zielen waren inmiddels groot. De kleintjes durfden zich niet meer door het huis te bewegen, of zaten trillend op de bank. Als ik geen veiligheid meer zou kunnen bieden voor al mijn honden, was het niet haalbaar meer om ze nog langer bij elkaar te laten wonen. En zou een herplaatsing van Sen de enige optie zijn. Ik was er ziek van.

Puzzelstukjes

Mijn hoofd maakte overuren en ik begreep niet wat er aan de hand was, want ze leefden al vijf jaar in harmonie naast elkaar. Ik ging alle puzzelstukjes bij elkaar zoeken. Allereerst ben ik direct na de kerst met Sen naar de osteopaat gegaan. Wij hebben een kort lijntje met elkaar waardoor ik er meteen terecht kon. De honden gaan al twee tot drie keer per jaar voor een check-up. Nu bleek er sprake van een nogal zere onderrug, wat mogelijk een oorzaak van haar

gedrag zou kunnen zijn. Daarna plande ik meteen een bezoek bij de dierenarts voor een uitgebreid bloedonderzoek, het maken van röntgenfoto's van rug en bekken en een uitgebreide klinische controle. Daar kwam gelukkig niets afwijkends uit, buiten een iets vernauwde laatste wervel in haar rug, waarvoor ze met een pijnstilling kreeg.

Hondenlogboek

Het gaf me nog niet genoeg voldoening en ik had het idee dat er meer aan de hand zou moeten zijn. Ik ben verder gaan zoeken in mijn hondenlogboek, waar ik alle belangrijke dingen noteer zoals medische zaken, loopsheden, dingen over gedrag, ontwormingen et cetera. Dat logboek bleek nu een geschenk uit de hemel. Want daarin zag ik dat de eerste aanval in juni 2022 op de 79ste dag van haar loopsheid was en de aanval met kerst december 2022 op de 81ste dag. Dat is juist het moment waarop het progesteron in het lichaam nogal snel tot bijna nul daalt. Progesteron heeft, bij mensen

althans, een positieve invloed op je stemming en ook invloed op het verwerken van emotionele prikkels. Als je de cyclus van de vrouw bekijkt, zie je dat in de laatste week voor de menstruatie het progesteron fors daalt en op moment van menstruatie het progesteron zeer laag is. Bij de vrouw zie je vaak ook een negatieve moodswing in die periode. Bij de hond lijkt dit vergelijkbaar. En omdat een Aussie nu eenmaal snel, heftig en fel kan reageren, heeft dit zeker ook meegespeeld.

Schijnzwangerschap

Sen had altijd al last van schijnzwangerschap. Een normaal proces en ik ervaarde daar geen nadelige gevolgen van. Al werden deze fases in de loop der jaren wel heftiger. Zo kon ze een mand of zelfs de kamer waarin die mand stond, confisqueren. De honden en ik respecteerden dat allemaal en ontweken de bewuste plek. In juni was het duidelijk: haar mand die in de aangesloten werkkamer stond, werd 'haar domein'. Eerst ging ze op de grens van kamer en werkkamer liggen. Later mochten de andere honden daar van haar ook liever niet komen. Ze zette geen agressie in, maar met haar lichaam bonjourde zij ze wel de kamer uit. Maar met kerst had ik, in verband met de kou, deze kamer dichtgehouden. Niet nadenkend dat ze mogelijk een andere 'schijnzwangerschapsplek' zou confisqueren. Dus toen een van de Markiesjes voorbij de eettafel liep, waaronder een mand stond, werd ze gegrepen. Dat was blijkbaar Sens nieuwe 'nestplek' geworden. En daar te dicht bij in de buurt komen, was dus foute boel.

OVER DE AUTEUR

Barbara Vuister is sinds 1999 Kynologisch Instructeur en Gedragstherapeut en runt sindsdien haar hondenschool en gedragstherapiepraktijk in Breda. Haar expertise ligt vooral bij het opvoeden van pups en het begeleiden van puberhonden. Haar echte passie ligt voornamelijk bij de Border Collie. Zij heeft momenteel vier honden: een Australian Shepherd en drie Markiesjes waarmee zij vooral detectiewerk en mantrailing beoefent.

Geen andere optie

Na overleg met de dierenarts hebben we toen besloten om zowel Sen als het jongste Markiesje (zij waren de enige twee die nog intact waren) te laten steriliseren om nog meer hormonaal gedoe te voorkomen. Ik was er erg huiverig voor, omdat ze al zo'n opgewonden standje was en castratie dit gedrag mogelijk zou kunnen verergeren. Maar er waren nu geen andere opties meer. Tijdens de operatie (waar ik bij kon zijn) bleek meteen wat er aan de hand was: in haar baarmoeder speelde CEH (cysteuze endometrium hyperplasie) waarbij de binnenkant van de baarmoeder zeer onregelmatig is, met kleine holtes. Dit is een ideale plek voor bacteriën, waarbij er een risico is op het ontstaan van pyometra (baarmoederontsteking). CEH ontstaat onder invloed van met name progesteron. En hoe vaker de teef loops is geweest, hoe groter de kans op CEH. Mogelijk heeft dus ook pijn een rol gespeeld.

Sen in haar 'nestplek'.

Vertrouwen terugwinnen

Helaas was het 'gevaar' op aanvaringen nog niet geweken. Twee dagen na de operatie vloog Sen mijn Markiesje 'uit het niets' aan toen deze uit de tuin naar binnen kwam gelopen. En ik begreep meteen: hormonen zijn niet zo snel uit het lijf, ze heeft pijn van de operatie, mogelijk ook nog restbijwerkingen van de narcose. Het had tijd nodig. Ik heb de puppyren uit de schuur gehaald en deze aansluitend aan de werkkamer neergezet. Zo kon Sen in de werkkamer en in een stuk van de woonkamer, en was ze toch bij ons. De overige honden mochten in het andere gedeelte van het huis. Want met vijf honden die zich steeds door ruimtes bewegen en een kwetsbare veertienjarige Chihuahua, was dit de enige veilige mogelijkheid. Als we allemaal rustig zaten, mocht ze erbij, weliswaar met muilkorf om, maar dat accepteert ze (gelukkig) zonder problemen. Mondjesmaat kwam het vertrouwen weer terug en durfde ik de honden weer korte momenten bij elkaar te laten, soms zelfs ook weer even zonder inzet van de muilkorf. Het was management op het hoogste niveau. Als ik afwezig ben, gaat Sen nog steeds in de afgezette werkkamer, maar dat accepteert ze perfect. En er is toch sociaal contact met de ander honden via het traphekje.

Een jaar later

Inmiddels zijn we ruim een jaar verder. Er is nooit meer een aanvaring geweest. Sterker nog, Sen is een stuk liever, milder en onderdaniger geworden naar de andere honden. Ze is nu zeven jaar. En ik kan alleen maar zeggen: 'Had ik dit maar eerder gedaan.' Ik ben blij dat ik heb doorgespit en tot een juiste diagnose heb kunnen komen. Normaal was ik niet zo'n voorstander van castraties (bij zowel teef als reu), maar mijn visie hierin is danig veranderd. Hormonen kunnen namelijk ook demonen worden. ■

OVER DE NVGH

De Nederlandse Vereniging van Gedragstherapeuten voor Honden (NVGH) is sinds 1997 de beroepsvereniging die belangen behartigt van haar (op hbo-niveau) afgestudeerde leden. Kijk voor meer informatie op www.nvgh.nl

